

DARŽOVIŲ KAINŲ IR GAMINIŲ IŠ DARŽOVIŲ GAMYBOS TENDENCIJOS

TRENDS FOR VEGETABLE PRICES AND PRODUCTION OF VEGETABLE PRODUCTS

Ingrida LUKOŠIUTĖ

LAEI Produktų rinkotyros skyriaus tyrėja, ingrida@laei.lt

Straipsnyje nagrinėjami daržovių supirkimo ir mažmeninių kainų pokyčiai Lietuvoje, pateikiamas palyginimas su situacija kaimyninėse šalyse. Analizuojamos daržovių užsienio prekybos tendencijos, daržovių produktų gamyba ir pardavimas.

Daugeliui daržovių 2010 metų I pusmetį brangstant, vienos buvo pigesnės, kitos brangesnės nei prieš metus. Skirtingas kainas lėmė paklausos, atsargų ir užsienio prekybos pokyčiai, ypač sumažėjęs importas iš Lenkijos.

2009-aisiais daugelio produktų iš daržovių gamyba mažėjo ir 2010 metų I pusmetį. Ji buvo mažiausia per pastaruosius ketverius metus – labiausiai sumažėjo nekoncentruotų pomidorų tyrių ir pastų gamyba, beveik per pusę mažiau užraugta kopūstų bei užšaldyta daržovių ir jų mišinių.

Raktažodžiai: daržovės, mažmeninė kaina, supirkimo kaina, kaina turguje, daržovių produktai.

ĮVADAS

Pastaruojų metu žmonėms stengiantis sveikiau gyventi, vis daugiau skiria dėmesio mitybai. Daržovių svarbą akcentuoja medikai, atsiranda ir kryptingų valdžios institucijų veiksmų, skatinant vaisių ir daržovių vartojimą, sveikos mitybos įpročių formavimą jau vaikystėje. Siekdama mažinti vaikų nutukimą, ES įgyvendina programą, pagal kurią mokykloms nemokamai skiriama šviežių vaisių ir daržovių. Vienas šios ES finansuojamos programos tikslų – pažaboti vis labiau Europoje nerimą keliantį vaikų polinkį į nutukimą ir jo sukeliamas ligas. Siekiant paraginti sveikai gyventi, daržovių vartoti skatinama ir Lietuvoje. Kadangi mitybos įpročiai susiformuoja vaikystėje, LR žemės ūkio ministro 2010 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 3D-89 patvirtinta Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programos 2010–2013 mokslo metų strategija, pagal kurią pradinių klasių mokiniams sudaromos galimybės valgyti daugiau daržovių, kad palaiptai tai taptų įpročiu ir gyvenimo norma.

Daržovių svarba akivaizdi vartotojams, o pokyčiai daržovių rinkoje aktualūs ir jų augintojams, ir perdirbėjams, ir prekybininkams. Norint išvelgti šio sektoriaus perspektyvas, kurias vienaip ar kitaip nulemia pokyčiai Lietuvos ir užsienio rinkose, svarbu stebėti situaciją daržovių rinkoje, jų kainų tendencijas.

Tyrimo objektas – daržovių kainos ir gaminiai iš daržovių Lietuvoje.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti daržovių kainų tendencijas ir gaminių iš daržovių gamybos, pardavimo pokyčius Lietuvoje.

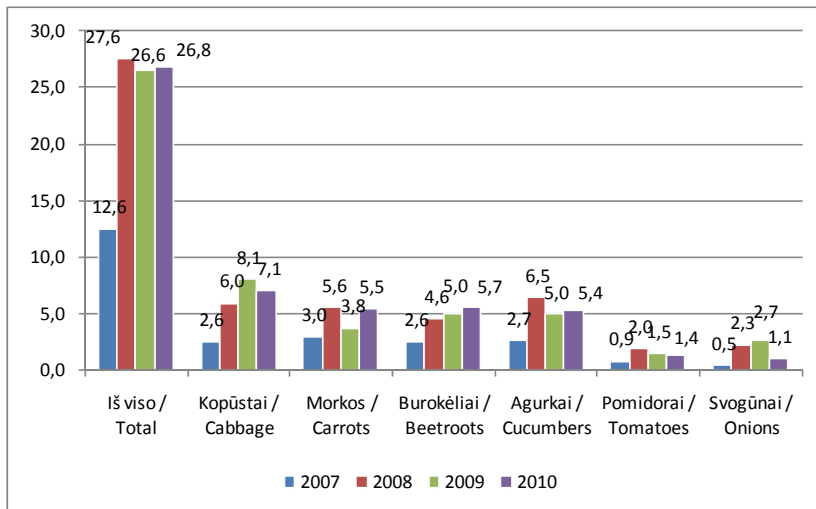
Tyrimo uždaviniai:

- 1) išanalizuoti daržovių kainų kitimo tendencijas Lietuvoje;
- 2) palyginti daržovių kainas Lietuvoje ir kitose šalyse;
- 3) išnagrinėti užsienio prekybos daržovėmis pokyčius;
- 4) nustatyti gaminių iš daržovių gamybos ir pardavimo pokyčius Lietuvoje.

Daržovių kainų tendencijų ir gaminių iš daržovių gamybos kitimo analizė atlikta, remiantis Statistikos departamento prie LRV, Žemės ūkio ministerijos, Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos, Žemės ūkio rūmų duomenimis, naudoti statistinių duomenų sisteminimo, palyginamosios analizės ir grafinio vaizdavimo metodai.

TYRIMO REZULTATAI

Supirkimas. Pastaraisiais metais per sausio–birželio mėnesius buvo supirkta apie 27 tūkst. t daržovių (1 pav.): 2010 metų I pusmetį – už 37 mln. Lt. 2010 metų I pusmetį, palyginti su 2009-ųjų tuo pačiu laikotarpiu, pabrangusių svogūnų galvučių supirkta 59 proc., baltagūžių kopūstų – 12 proc., pomidorų – 7 proc. mažiau, tačiau labai atpigusių morkų ir burokėlių supirkimas išaugo atitinkamai 45 proc. ir 14 proc., agurkų – 8 proc.

1 pav. Daržovių supirkimas Lietuvoje 2007–2010 metų I pusmetį, tūkst. t [8]
 Figure 1. Purchase of vegetables in Lithuania in the 1st half-year of 2007–2010, thou. t

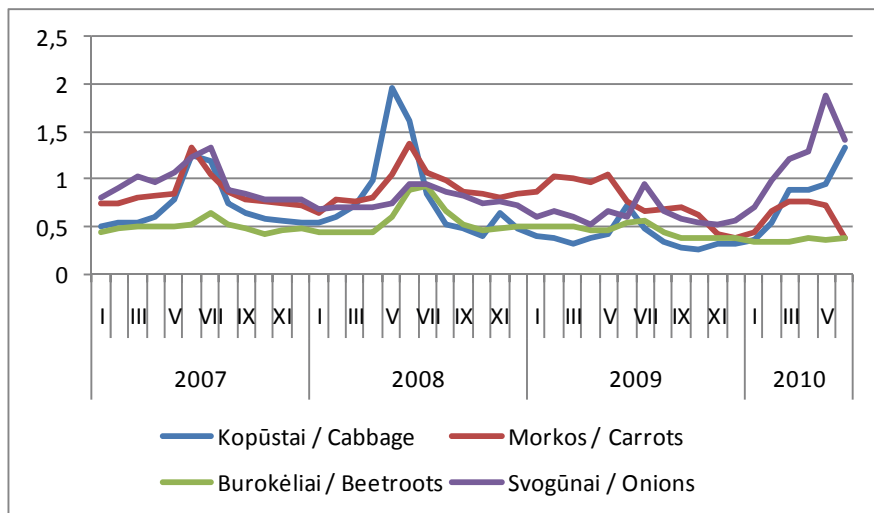
Daržovių kainų tendencijos Lietuvoje. Daugelio daržovių supirkimo kainos 2010 metų I ketvirtį didėjo. 2010 metų kovą, palyginti su 2009 metų gruodžiu, morkos supirktos 2 kartus, kopūstai – 2,7 karto, svogūnai – 2,2 karto brangiau, o burokėlių kaina buvo 6 proc. mažesnė (2 pav.). 2010 metų II ketvirtį kopūstai ir toliau brango, ir supirkimo kaina kovą–gegužę buvo daugiau kaip 2 kartus, birželį – 1,9 karto didesnė nei 2009 metų tuo pačiu laikotarpiu. Kopūstų kainų didėjimui Lietuvoje įtakos turėjo sumažėjęs importas iš Lenkijos. Jos buvo 24 proc. mažesnės nei 2008 metų tuo pačiu laikotarpiu.

Svogūnų paklausa (ir šviežiai vartoti, ir perdirbti) buvo didelė ir Lietuvoje, ir aplinkinėse rinkose. Jie brango iki birželio ir buvo superkami daugiau kaip 2 kartus brangiau nei prieš metus – brangiausiai per pastaruosius ketverius metus.

Morkos ir burokėliai buvo pigesni nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu, atitinkamai 33 proc. ir 27 proc. Šios daržovės buvo superkamos pigiausiai per pastarųjų ketverių metų laikotarpį.

Statistikos departamento pateikti vartotojų kainų indeksai rodo vidutinę daržovių kainų tendenciją (1 lentelė) – kaina lyginama su atitinkamu praėjusių metų mėnesiu. Daržovių kainos

nuo 2009 metų balandžio buvo 3,5–22,8 proc., o 2010 metų sausį–balandį – 1,6–14,5 proc. mažesnės, tačiau gegužę–liepą keletu procentų didesnės nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu.

2 pav. Vidutinės daržovių supirkimo kainos 2007–2010 metais, Lt/kg [8]
 Figure 2. Average purchase prices of vegetables in 2007–2010, Lt/kg

1 lentelė / Table 1

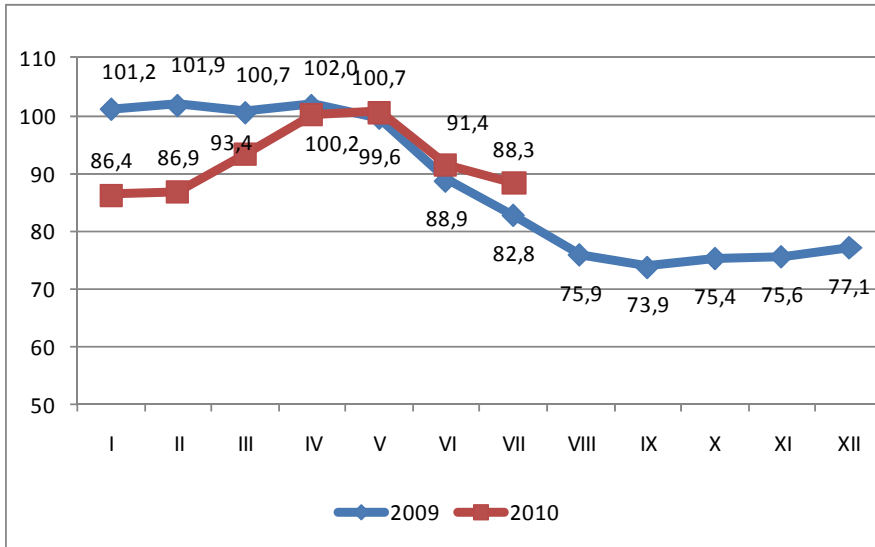
Daržovių mažmeninių kainų pokyčiai* 2009 ir 2010 metais, proc. [6]
 Changes in vegetable retail prices* in 2009 and 2010, %

Metai Year	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2009	4,0	7,4	2,0	-3,5	-7,6	-13,5	-14,9	-13,4	-16,5	-20,7	-22,1	-22,8
2010	-14,5	-14,5	-7,0	-1,6	1,2	3,0	6,9					

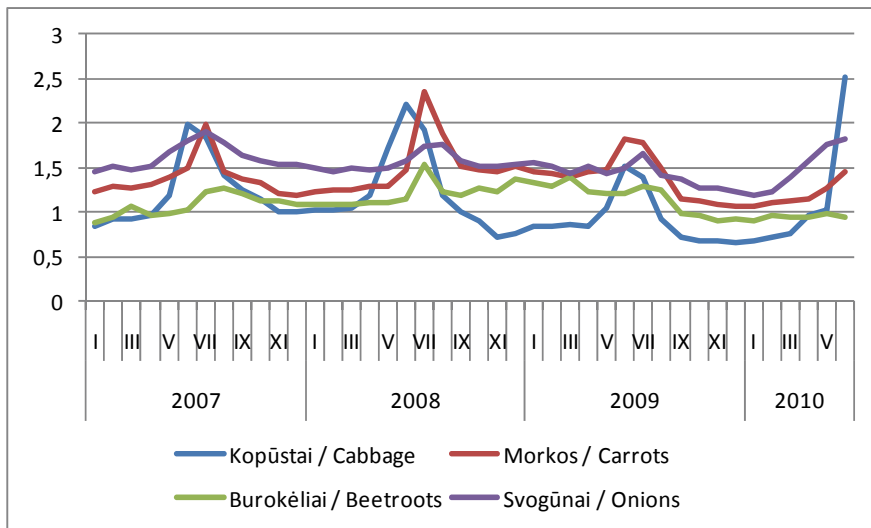
*Lyginama su atitinkamu praėjusių metų mėnesiu / Comparison with the corresponding month of the previous year.

Vidutinės daržovių kainos 2009 metų pradžioje parduotuvėse buvo 1–2 proc. didesnės nei 2008 metų gruodžio mėnesį, nuo gegužės pradėjo mažėti ir rugpjūtį–gruodį buvo maždaug ketvirtadaliu mažesnės nei 2008-ųjų gruodį. 2010-aisiais vidutinės daržovių kainos ėmė didėti – sausio mėnesį, palyginti su 2009-ųjų gruodžiu, daržovės buvo 12 proc. brangesnės. Kitais mėnesiais kainos didėjo iki gegužės, kai beveik susilygino su 2009-ųjų gegužę ir ėmė mažėti, tačiau išliko didesnės nei 2009-aisiais (3 pav.).

2010 metų I pusmetį, palyginti su 2009 metų pabaiga, daržovės turguje brango, išskyrus burokėlius – jų kaina keitėsi nežymiai. Tačiau dauguma daržovių turguje buvo pigesnės nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu: kopūstai iki birželio – 7 proc., burokėliai – 26 proc., morkos – 20 proc., svogūnai sausį–vasarį – 21 proc. pigesni. Tačiau svogūnai nuo gegužės buvo 22 proc., o kopūstai birželį – 67 proc. brangesni (4 pav.).

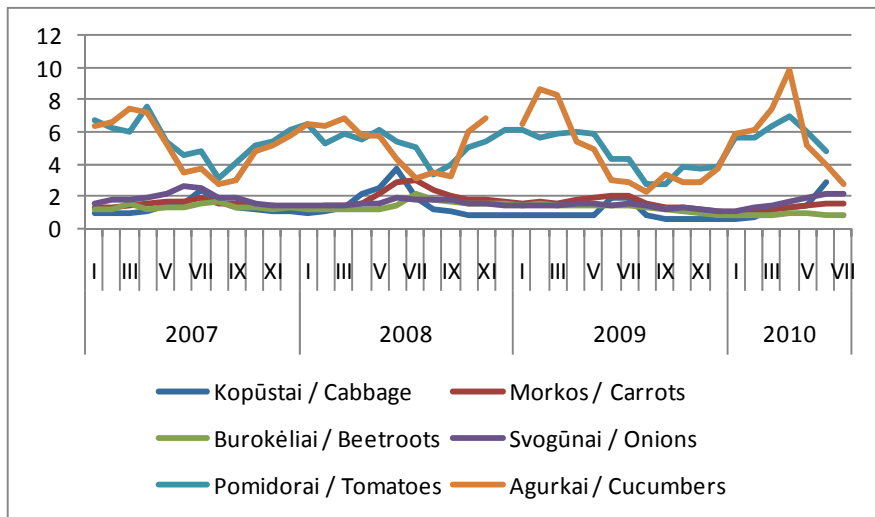
3 pav. Daržovių kainų parduotuvėse tendencijos 2009 ir 2010 metais, proc. (2008 m. 12 = 100 proc.) [6]
 Figure 3. Changes in vegetable retail prices in 2009 and 2010, % (December 2008=100%)

4 pav. Vidutinės daržovių kainos turguose 2007–2010 metais, Lt/kg [7]
 Figure 4. Average prices of vegetables in local markets in 2007–2010, Lt/kg

Lietuvos ūkininkai, kopūstus pardavę turguose, gavo apie 35 proc., svogūnus – apie 20 proc., morkas – vidutiniškai 70 proc., o burokėlius – 2,6 karto didesnę kainą, nei jiems už atitinkamas daržoves mokėtų supirkėjai.

Parduotuvėse morkų ir burokėlių kainos 2010 metų I pusmetį, palyginti su 2009-ųjų tuo pačiu laikotarpiu, buvo daugiau kaip 25 proc. mažesnės, o kopūstų nuo kovo – apie 57 proc., svogūnų nuo balandžio – apie 31 proc., pomidorų – keletu procentų didesnės (5 pav.). Tačiau palyginti su 2007-ųjų I pusmečiu, daržovės parduotuvėse buvo pigesnės: labiausiai atpigo burokėliai – 45 proc., svogūnai – 20 proc., morkos – apie 16 proc., tik kopūstai nuo kovo buvo apie 36 proc. brangesni.

5 pav. Vidutinės daržovių kainos mažmeninės prekybos centruose 2007–2010 metais, Lt/kg [4; 7]
 Figure 5. Average retail prices of vegetables in supermarkets in 2007–2010, Lt/kg

Daržovių kainų Lietuvoje ir kitose šalyse palyginimas. Dauguma daržovių per metus atpigo daugelyje kaimyninių šalių, tačiau Lietuvoje daržovės buvo vienos pigiausių (2 lentelė). Nors per metus morkos Lietuvos prekyniuose ūkiuose atpigo mažiausiai, 2010 metų gegužės mėnesį buvo pigiausios – 12 proc. pigesnės nei Latvijos, 21 proc. – nei Lenkijos, 27 proc. – nei Vokietijos ir 43 proc. – nei Rusijos prekyniuose ūkiuose.

Per metus burokėliai Lietuvoje ir Latvijoje atpigo labiausiai, ir birželį Lietuvos prekyniuose ūkiuose jie buvo pigiausi – daugiau kaip 32 proc. pigesni nei kitose šalyse; brangiausi burokėliai buvo Vokietijoje – 4,3 karto brangesni nei Lietuvoje.

Kopūstai, priešingai nei kitos daržovės, brango ne tik Lietuvoje, bet ir kitose kaimyninėse šalyse, labiausiai – net kelis kartus – Lenkijoje. Tačiau lietuviški kopūstai birželį buvo 11 proc. brangesni nei lenkiški, o pigesni tik nei latviški ir vokiški, atitinkamai 12 proc. ir 30 proc.

Nors kopūstai prekyniuose ūkiuose per metus pabrango apie 32 proc., Vilniuje jie 2010 metų birželio mėnesį, palyginti su kainomis kitų šalių sostinėse, buvo vieni pigiausių – kainavo tiek pat, kiek Varšuvoje (3 lentelė) ir 10 proc. pigiau nei Taline, 15 proc. – nei Rygoje, 26 proc. – nei Budapešte ir daugiau nei trečdaliu pigiau negu kitų valstybių sostinėse.

Morkos Vilniaus prekybos centruose buvo vienos pigesnių, palyginti su kainomis kitose šalyse. Taline jos buvo 33 proc. pigesnės, Berlyne, Helsinkyje ir Stokholme – daugiau kaip 62 proc. brangesnės nei Vilniuje.

Mažmeninė svogūnų kaina 2010 metų birželį Vilniuje buvo beveik tokia pat kaip Taline – mažesnė nei daugelyje kitų šalių sostinių (2 kartus mažesnė nei Berlyne ir Stokholme), tačiau 16 proc. didesnė nei Varšuvoje.

2 lentelė / Table 2

Vidutinės daržovių pardavimo kainos Lietuvos ir kai kurių užsienio šalių ūkiuose
2009 ir 2010 metų birželio mėnesį, Lt/kg [1]
*Average farm prices of vegetables in Lithuania and selected foreign countries
in June 2009 and 2010, Lt/kg*

Metai / Year	Lietuva <i>Lithuania</i>	Latvija <i>Latvia</i>	Estija <i>Estonia</i>	Lenkija <i>Poland</i>	Vokietija <i>Germany</i>	Rusija <i>Russia</i>
Morkos* / Carrots*						
2010	0,68	0,77	0,73	0,86	0,93	1,19
2009	1,10	1,70	1,32	1,67	-	0,95
Pokytis / Change, %	-38	-54	-45	-49	-	25
Burokėliai / Beetroots						
2010	0,40	0,59	0,62	0,77	1,72	1,06
2009	0,81	1,23	0,83	0,94	-	0,89
Pokytis / Change, %	-51	-52	-25	-18	-	19
Kopūstai / Cabbage						
2010	1,15	1,31	-	1,04	1,64	1,06
2009	0,87	0,70	0,90	0,29	-	0,65
Pokytis / Change, %	32	87	-	3,6 k.	-	63
Svogūnai* / Onions*						
2010	0,68	0,77	0,73	0,86	4,49	1,19
2009	1,10	1,70	1,32	1,67	-	0,95
Pokytis / Change, %	-38	-55	-45	-49	-	25

* Gegužės mėn. / May.

3 lentelė / Table 3

Daržovių mažmeninės kainos kai kurių ES valstybių sostinėse
2009 metų birželio mėnesį, Lt/kg [3]
Retail prices of vegetables in the capital cities of selected EU countries in June 2009, Lt/kg

Daržovės <i>Vegetables</i>	Vilnius	Talinas	Ryga	Varšuva	Budapeštas	Bratislava	Helsinkis	Amsterdamas	Berlynas	Stokholmas
Morkos / Carrots	1,68	1,26	2,46	2,39	2,58	2,71	5,21	2,38	4,57	4,45
Kopūstai / Cabbages	1,64	1,83	1,92	1,63	2,21	2,35	-	4,47	3,42	-
Svogūnai / Onions	2,54	2,52	2,75	2,20	3,22	3,33	3,79	3,13	5,08	5,14

Užsienio prekyba daržovėmis. 2010 metų I pusmetį, palyginti su 2009-ųjų I pusmečiu, daržovių užsienio prekybos apimtys šiek tiek didėjo – daržovių išvežta 6,6 proc., o įsivežta 1,6 proc. daugiau (4 lentelė). Užsienio prekybos apimčių pokyčius lėmė importo iš Lenkijos sumažėjimas ir iš Nyderlandų padidėjimas bei eksporto į Rusiją ir Latviją pasikeitimai. Daržovių užsienio prekybos balansas neigiamas – 63,8 mln. Lt.

Daržovių eksportas ir importas 2009 ir 2010 metų sausio–birželio mėnesiais, tūkst. t [9]
Export and import of vegetables in January–June 2009 and 2010, thou. t

Daržovės / Vegetables	Eksportas / Export		Importas / Import	
	2009	2010	2009	2010
Iš viso / Total	69,6	74,2	86,4	87,8
iš jų: / of which:				
pomidorai / tomatoes	10,8	12,5	18,4	19,4
agurkai / cucumbers	2,3	1,8	5,4	4,7
svogūnai / onions	4,2	4,3	9,5	11,7
morkos, burokėliai / carrots, beetroots	6,2	9,2	9,8	8,4
kopūstai / cabbages	11,8	7,6	14,9	11,9

2010 metų, kaip ir 2009-ųjų I pusmetį, daugiausia daržovių eksportuota į Rusiją – už 210 mln. Lt (20 proc. pomidorų, 14 proc. morkų ir burokėlių (kartu), 12 proc. kopūstų) – 13 proc. daugiau nei 2009-aisiais tuo pačiu laikotarpiu. Į Latviją eksportuota daržovių už 20,4 mln. Lt (19 proc. morkų ir burokėlių (kartu), 15 proc. kopūstų, po 14 proc. agurkų ir pomidorų) – 34 proc. daugiau nei prieš metus.

Daugiausia daržovių importuota iš Nyderlandų – už 207,8 mln. Lt (23 proc. pomidorų, 18 proc. svogūnų, 13 proc. morkų ir burokėlių (kartu) – 66 proc. daugiau, ir Lenkijos – už 77,5 mln. Lt (41 proc. kitų daržovių grupei priskiriamų daržovių, 22 proc. gūžinių kopūstų, 10 proc. svogūnų) – 39 proc. mažiau nei prieš metus.

Labiausiai per metus sumažėjo kopūstų užsienio prekybos apimtys: įvežta 20 proc., o išvežta 36 proc. mažiau. Tai lėmė 59 proc. mažesnis importas iš Lenkijos, kurio neatsvėrė 32 proc. padidėjęs importas iš Nyderlandų ir 35 proc. mažesnis eksportas į Rusiją. Kopūstų importas iš Lenkijos sudarė 30 proc., iš Nyderlandų – 36 proc. Pagrindinė lietuviškų kopūstų užsienio rinka – Rusija, į ją eksportuota 82 proc. kopūstų. Į Latviją išvežta 13,5 proc. kopūstų – 6 proc. daugiau nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu.

Agurkų importas per metus sumažėjo 13 proc., o eksportas – 21 proc. Pusė agurkų eksportuota į Latviją, į ją išvežta apie 21 proc. daugiau nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu, o eksportas į Rusiją, sumažėjęs 25 proc., sudarė 44 proc. viso eksporto. Importo sumažėjimą labiausiai lėmė 51 proc. mažesnis importas iš Lenkijos, tačiau daugiausia agurkų importuota iš Ispanijos – 44 proc., ir importas buvo 24 proc. didesnis nei prieš metus tuo pačiu metu.

Sumažėjus lietuviškų morkų ir burokėlių kainoms, jų išvežta daugiau nei įvežta. Šių daržovių (kartu) eksportuota 48 proc. daugiau nei prieš metus, o importas buvo 14 proc. mažesnis. Labiausiai importo sumažėjimą lėmė 63 proc. mažesnis importas iš Lenkijos. Tačiau tokį sumažėjimą iš dalies atsvėrė didesnis importas iš Nyderlandų – iš jų įvežta 74 proc. šių daržovių. Eksportas padidėjo dėl 61 proc. didesnio eksporto į Rusiją ir Latviją.

Pomidorų importas per metus išaugo 5 proc., o eksportas – 16 proc. 2010 metų I pusmetį pomidorų įsivežta 55 proc., arba 6,9 tūkst. t, daugiau nei išvežta. Lietuvos rinkoje dominuoja olandiški (58 proc. importo) ir ispaniški (29 proc.) pomidorai, o lenkiški, per metus importui

sumažėjus 62 proc., tesudarė 7 proc. importo. Importas iš Nyderlandų 52 proc. didesnis nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu. Į Rusiją išvežta 87 proc. pomidorų – 18 proc. daugiau nei prieš metus.

Svogūnų ir česnakų eksportas buvo vos 3 proc., o importas – 23 proc. didesnis nei prieš metus. Jų išvežta 2,7 karto (7,3 tūkst. t) daugiau nei išvežta. 74 proc. svogūnų ir česnakų importuota iš Nyderlandų – 53 proc. daugiau nei prieš metus. Importui iš Lenkijos per metus sumažėjus beveik perpus, importas iš jos sudarė 15 proc. 69 proc. eksporto teko Rusijai, į ją išvežta 83 proc. daugiau, 18 proc. – Latvijai, į ją eksportas buvo 55 proc. mažesnis nei prieš metus.

Produktų iš daržovių gamyba ir pardavimas. 2009-aisiais sumažėjusi daugelio produktų iš daržovių gamyba, mažėjo ir 2010 metų I pusmetį – daugumos produktų iš daržovių gamyba mažiausia per pastaruosius ketverius metus (5 lentelė). Labiausiai sumažėjo nekoncentruotų pomidorų tyrių ir pastų gamyba – pagaminta 4,2 karto mažiau nei 2007 metų I pusmetį. Beveik per pusę mažiau pagaminta raugintų kopūstų bei užšaldyta daržovių ir jų mišinių. Tačiau pomidorų kečupo gamyba pastaraisiais metais kinta nežymiai, o 2010 metų I pusmetį net padidėjo. Daugiau sudžiovinta ir svogūnų: palyginti su 2007-ųjų I pusmečiu – 2,7 karto.

Gamybos mažėjimą lėmė vartojimo mažėjimas. Pomidorų sulčių, raugintų kopūstų ir užšaldytų daržovių parduota mažiausiai per pastaruosius ketverius metus. Tačiau kečupo ir kitų pomidorų padažų pardavimas kinta nežymiai – 2010 metų I ketvirtį parduota 5 proc. daugiau nei prieš metus tuo pačiu laikotarpiu. Džiovintų svogūnų pardavimas vidaus rinkoje didėja – 2010 metų I ketvirtį jų parduota daugiausia per pastaruosius ketverius metus.

Nekoncentruotos pomidorų tyrės realizuojamos tik Lietuvoje, o kitų gaminių iš daržovių pardavimas užsienio rinkose sudaro tik iki 27 proc. pardavimo.

5 lentelė / Table 5

Daržovių produktų gamyba 2007–2010 metų I pusmetį [2]
Production of vegetable products in the 1st half-year of 2007–2010

Produktai / Products	2007	2008	2009	2010	2010, palyginti su compared to 2007, %
Pomidorų sultys, tūkst. l / Tomato juice, thou. l	2574,9	2699,6	1971,1	1643,5	64
Pomidorų kečupas ir kiti pomidorų padažai, tūkst. t / Tomato ketchup and other tomato sauces, thou. t	6,7	5,6	5,8	6,1	91
Nekoncentruotos pomidorų tyrės ir pastos, t Tomato sauces and pastes, non concentrated, t	24,3	23,0	7,4	5,8	24
Rauginti kopūstai, t / Cabbages preserved, t	609,8	876,2	520,7	297,3	49
Užšaldytos daržovės ir jų mišiniai, t Vegetables and mixtures, frozen, t	317,1	286,5	262,7	156,1	49
Džiovinti svogūnai, t / Dried onions, t	94,4	259,8	232,5	253,1	2,7 k.

Įvairių produktų iš daržovių kainos skirtingos. Vienu, tokių kaip pomidorų sulčių, nekoncentruotų pomidorų tyrių ir pastų bei džiovintų svogūnų, kainos išaugo ir buvo didžiausios per pastaruosius ketverius metus: džiovintų svogūnų – 5 proc., pomidorų sulčių – 7 proc., o nekoncentruotų pomidorų tyrių ir pastų – net 84 proc. didesnės nei 2007-ųjų I pusmetį, o raugintų kopūstų ir šaldytų daržovių – mažiausios, apie 27 proc. mažesnės nei 2007-ųjų I pusmetį.

IŠVADOS

2010 metų I pusmetį daugelis daržovių brango. Tačiau vienos buvo pigesnės, kitos brangesnės nei prieš metus. Morkos buvo perkamos 33 proc., burokėliai – 27 proc. pigiau nei prieš metus ir pigiausiai per pastarųjų ketverių metų laikotarpį, o jų mažmeninės kainos 2010 metų I pusmetį, palyginti su 2009-ųjų tuo pačiu laikotarpiu, buvo daugiau kaip 25 proc. mažesnės. Svogūnai ir kopūstai nuo kovo buvo perkami daugiau kaip 2 kartus brangiau, o parduotuvėse kopūstai nuo kovo buvo pardavinėjami apie 57 proc., svogūnai nuo balandžio – apie 31 proc. brangiau nei 2009 metų tuo pačiu laikotarpiu.

Palyginus 2010 metų I pusmečio kainas su 2007-ųjų tuo pačiu laikotarpiu, matyti, kad morkos ir burokėliai buvo perkami daugiau kaip 27 proc. pigiau. Tačiau kopūstai nuo kovo supirkti 16 proc., svogūnai – 24 proc. brangiau. Parduotuvėse daržovės pigesnės nei 2007-ųjų I pusmetį: labiausiai atpigę burokėliai – 45 proc., o kopūstai buvo 18 proc. brangesni.

Lietuvos ūkiuose morkos ir burokėliai buvo vieni pigiausių, o kopūstai kainavo panašiai kaip kitose šalyse.

2010 metų I pusmetį dėl sumažėjusio vartojimo daugumos produktų iš daržovių pagaminti ir parduoti kiekiai buvo mažiausi per pastaruosius ketverius metus, nors pomidorų kečupo ir kitų pomidorų padažų bei džiovintų svogūnų gamyba pastaraisiais metais kito nežymiai ar net didėjo.

Literatūra

1. *Bulvių, vaisių ir daržovių sektorius. Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinė sistema* [interaktyvus]. Vilnius: VĮ „Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras“ [žiūrėta 2010 m. rugpjūčio 24 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.vic.lt/ris>>.
2. *Gaminių gamyba*. Statistikos departamento prie LRV išankstiniai duomenys.
3. *Maisto produktų mažmeninės kainos Europos valstybių sostinėse* [interaktyvus]. Vilnius: VĮ „Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras“. Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinė sistema [žiūrėta 2010 m. rugpjūčio 24 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.vic.lt/ris>>.
4. *Pagrindinių maisto produktų ir degalų mažmeninės kainos* [interaktyvus]. Vilnius: Statistikos departamentas prie LRV [žiūrėta 2010 m. rugpjūčio 18 d.]. Prieiga per internetą: <<http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280>>.
5. *Prekių apyvarta turgavietėse* [interaktyvus]. Vilnius: Statistikos departamentas prie LRV [žiūrėta 2010 m. rugpjūčio 18 d.]. Prieiga per internetą: <<http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280>>.
6. *Vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokyčiai (SVKI)* [interaktyvus]. Vilnius: Statistikos departamentas prie LRV, [žiūrėta 2010 m. rugpjūčio 18 d.]. Prieiga per internetą: <<http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1280>>.
7. *Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų turguose/parduotuvėse ataskaita*. Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacija [interaktyvus], [žiūrėta 2010 m. rugpjūčio 24 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.zur.lt/index.php?2024132273>>.
8. *Žemės ūkio produkcijos supirkimas*. Vilnius: Statistikos departamentas prie LRV.
9. *ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė*.

Summary

The article presents the changes in purchase and retail prices of vegetables in Lithuania and the results of price comparison with neighbour countries as well as the trends of foreign trade in vegetables, and production and sales of vegetable products. In the 1st half-year of 2010 the prices of many kinds of vegetables went up but some vegetables were cheaper and other more expensive than a year ago. Different prices were caused by changes in the demand, stocks and foreign trade of corresponding vegetables, and especially by more than twice reduced amounts of the import from Poland.

In 2009 reduced production of many vegetable products was decreasing and in the 1st half-year of 2010, it even was the lowest over the four last years: the produced amount of non-concentrated tomato puree and pastes declined the most, and that of pickled cabbage, frozen vegetables and mixes went down almost twice.

Keywords: *vegetables, retail price, purchase price, price in local markets, vegetable products.*